

Arvamus käsikirja kohta.

Eestikeelset loodusloolist akadeemilisel tasemel õppekirjandust ei lisandu just sageli. Sellepärast mõjub Kalle Remmi ja tema kaasautorite äsjavalminud käsikiri rõõmsa üllatusena. Seda enam, et loodusinfo ruumilise aspekti metodoloogilise käsitluse osas on see allakirjutanule teadaolevalt esimeseks taoliseks eestikeeles inforuumis.

Esmatutvus käsikirjaga annab kohemaid aimu antud teose positiivsest eripärast: käsikiri on häsiti liigendatud, ülimalt informatiivne ning suhteliselt kergesti loetav. Igati asjakohased on selgelt muust tekstist eristuvalt välja toodud definitsioonid ja muud autorite arvates olulised tähelepanekud. Kuna käsikiri on planeeritud olema õppematerjal, siis on omal kohal on ka põhipeatükkide lõpus toodud kordamikusimused. Allakirjutanu meelest oleks küll aga võinud õigete vastuste nägemise huvilisele kergemaks teha, lisades nad siiasamasse käsikirja (et netiavarustest vastust otsides huvi hajuma ei kipuks!). Käsikirja hea liigendus ning teksti konkreetne võimaldab teemast huvitatul kiirelt leida vajaliku info, mistõttu võiks antud teost lugeda pigem käsiraamatute hulka kuuluvaks. Eraldi väärib märkimist käsikirjas toodud jooniste selgus ning informatiivsus.

Allakirjutanu arvates tuleks antud käsikirja edasist saatust kaaludes lähtuda ka sellest, kas meil on olemas piisav sihtrühm, kellele antud mahukas teos võiks huvi pakkuda ja kasulikuks osutada. Selles plaanis näib käsikiri olevat koostatud ettenägelikult sellisel viisil, et rahuldada võimalikult laia looduseuurijate, nii elusloodusega kui ka näiteks metsanduses, põllumajanduses ja maa- ja maastikiteaduses tegutsejate, vajadusi metoodilise toe järele. Loomulikult tuleb käsikirja potentsiaalsete kasutajatena kindlasti arvestada nii Tartu Ülikooli, Eesti Maaülikooli kui ka Tallinna Ülikooli loodusteaduste tudengkonda. Võimaliku kasutajaskonna aspektist pole ilmselt vähetähtis ka tõik, et raamatu käsikirjast 1/3 moodustab- tõsi küll pealkirjaga vahetult mitteseostuv osa – andmetöötluse põhitõdede selge ja konkreetne vormis esitus. Arvestades eri põlvkondadesse kuuluvate loodusteadustes tegutsejate tihti vägagi erinevat ettevalmistustaset andmetöötluse alal kulub käsikirja esimeses kolmes peatükis toodud konspektilaadne infoallikas kindlasti paljudele teadmiste värskenduseks marjaks ära. Usun, et see avardab antud käsikirja potentsiaalsete kasutajate ringi märgatavalt.

Allakirjutanule on eriti südamelähedased ning erialaselt huvipakkuvad peatükid 5.6 ja 5.7 (liikide leviku modelleerimine ning elurikkuse kaardistamine), kuna vajadus inimõju globaalsest suurenemisest tingituna ökosüsteemides avalduvate reaktsioonide mõistmine muutub

üha päevakajalisemaks. Paraku jääb antud temaatika käsitus tihti suhteliselt deklaratiivsele tasandile, kirjeldamata formaalseid seoseid mis ei luba sellest tulenevalt ka tulemuslikult planeerida võimalikke preventiivseid või leevendavaid meetmeid (näiteks kasvõi Euroopa Merendusstrateegia Direktiivis- Marine Strategy Framework Directive (2008/56/EC) ettenähtu mereökosüsteemide liigirikkuse ning "hea" keskkonna tagamiseks). Kalle Remmi ja tema kaasautorite käsikirjast võib aga huviline leida ka antud aspektis mitmeid vajalikke vihjeid vastavatele mehhanismidele kvantitatiivse mõõtme andmiseks. See on aga eelduseks, et oleks võimalik ette näha näiteks liigilise mitmekesisuse võimalikke muutusi ühes või teises situatsioonis.

Lõpetuseks pean oma kohuseks märkida, et käsikiri vääriks kahtlemata avaldamist ka traditsioonilisel viisil paberikandjal, sealjuures tingimata koos esimese kolme peatükiga.

Tiit Raid
Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi
vanemteadur

19. augustil 2012.a.